

La Nr.

Nr.

din

Dlui Dorin CHIRTOACĂ
Primarul General al mun. Chișinău

Stimate domnule Primar General,

Aducem la cunoștința Dumneavoastră că prin Dispoziția Avocatului Poporului nr. 01-09/16, din data de 30.05.16, în cadrul Oficiului Avocatului Poporului, a fost creat ***Consiliul de experți pentru monitorizarea implementării Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități.***

Consiliul de experți a fost creat în temeiul art. 34 al Legii cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman), nr. 52 din 03.04.2014 și art. 10 al Legii cu privire la incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr. 60 din 30.03.2012, având ca scop acordarea consultanței și asistenței Oficiului Avocatului Poporului în procesul de monitorizare a implementării Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, de promovare și protejare a drepturilor persoanelor cu dizabilități, încurajând participarea lor și a organizațiilor care îi reprezintă la acest proces.

Este de menționat că una dintre direcțiile strategice ale activității Oficiului Avocatului Poporului, o constituie monitorizarea respectării drepturilor persoanelor cu dizabilități.

Astfel, deoarece la momentul actual în mun. Chișinău se desfășoară activități de reparații și reconstrucții a străzilor, trotuoarelor și bordurilor, Consiliul de Experți și Avocatul Poporului monitorizează aceste lucrări, întru evaluarea acestora din punct de vedere al accesibilității infrastructurii, la necesitățile persoanelor cu dizabilități în conformitate cu prevederile Legii nr. 60 din 30.03.2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, Codul Practic în Construcții CP C.01.02-2014, Normativul în construcții NCM C.01.06-2014 "Cerințe generale de securitate pentru obiectele de construcție la folosirea și accesibilitatea lor pentru persoanele cu dizabilități" și Recomandările CP D.02.11-2014 privind proiectarea străzilor străzilor și drumurilor din localitățile urbane și rurale.

Acest tip de lucrări se desfășoară la moment pe strada M. Sadoveanu din Chișinău, (regiunea complexului Palmira), unde am constatat mai multe neconcordanțe a acestor lucrări cu normativele naționale în construcție sus numite și anume:

- Accesul la stațiile de așteptare și la locurile de parcare sunt în mare parte îngrădite de bordure înalte, fără a avea coborârile bordurilor la necesitatea utilizatorilor de cărucioare rulante;

- Nu este prevăzută marcarea prin pavaj tactil pe trotuare din preajma trecerilor de pietoni și la stațiile de așteptare, și în general nu există elemente de avertizare preventivă;

- Lipsa parcarilor adaptate la necesitățile persoanelor cu dizabilități, nu este prevăzută semnalizarea și rezervarea acestora;

Reiterăm că autoritățile administrației publice centrale și locale au obligația directă de a contribui la asigurarea și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități în scopul asigurării, prevenirii și eliminării discriminării acestora în societate, obligații ce reies expres din prevederile Convenției ONU drepturile persoanelor cu dizabilități, dar și din Legea nr. 60 din 30 martie 2012 și Legea nr. 121 din 2012 privind asigurarea egalității.

Art. 17, alin. (1) al Legii Nr. 60 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități prevede că, *„în scopul asigurării unei vieți independente persoanelor cu dizabilități, autoritățile publice centrale și locale, organizațiile nonguvernamentale, agenții economici, indiferent de forma de organizare juridică, în funcție de competențele lor funcționale, evaluează situația în domeniu și întreprind măsuri concrete pentru a facilita accesul persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic, la transport, la informație și la mijloacele de comunicare, inclusiv la tehnologia informației și la comunicațiile electronice, la alte utilități și servicii deschise sau furnizate publicului, atât în localitățile urbane, cât și în localitățile rurale, în conformitate cu normativele în vigoare”*. Totodată la alin. (2) al acestui articol, legiuitorul ne dă și o prioritate în acest sens, și anume: *„identificarea și eliminarea obstacolelor/barierelor față de accesul deplin al persoanelor cu dizabilități trebuie aplicate în special la **clădiri, drumuri, mijloace de transport și alte utilități interioare și exterioare, inclusiv școli, case, instituții publice și locuri de muncă, la serviciile de informare și comunicare, inclusiv serviciile electronice și de urgență, de asemenea la alte utilități și servicii publice.***

Cu regret însă, în mare parte asigurarea acestor drepturi, care de altfel sunt garantate de Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, la care Republica Moldova este parte, depinde de posibilitatea reală a persoanelor cu dizabilități (indiferent de tipul dizabilității acestora) de a se deplasa fără impedimente și bariere arhitecturale la infrastructură, fapt ce ar presupune acomodarea rezonabilă a obiectivelor de menire socio-culturală și de altă natură în vederea asigurării accesibilității acestor obiective la necesitățile persoanelor cu dizabilități și facilitarea accesului deplin al acestora la diverse servicii, inclusiv servicii sociale și medicale, precum și în scop de a asigura participarea activă a persoanelor cu dizabilități la viața socială, culturală, dar și la alte utilități.

Mai mult, art. 26 al aceleiași legi, prevede că „persoanele cu funcții de răspundere, întreprinderile, instituțiile și organizațiile indiferent de forma de proprietate, care nu

îndeplinesc prevederile prezentei legi în ceea ce privește eliminarea barierelor existente și amenajarea adecvată, conform normativelor în vigoare, a clădirilor, instalațiilor și încăperilor, inclusiv a celor de locuit, a mijloacelor de transport în comun, a mijloacelor de informare și de telecomunicații, a obiectivelor culturale, turistice, a complexelor (sălilor) sportive și a altor obiecte ale infrastructurii sociale pentru a asigura accesul la ele și utilizarea lor de către persoanele cu dizabilități poartă răspundere în conformitate cu Codul contravențional.

În această ordine de idei, atenționăm asupra faptului că Codul Contravențional al RM, reglementează posibilitatea atragerii la răspundere pentru faptele ce țin de „discriminarea persoanelor cu dizabilități privind accesul la serviciile și bunurile disponibile publicului” (Articolul 71¹).

Totodată, Codul Contravențional la art. 177 (1) prevede sancțiuni și pentru ” i) vizarea și aprobarea documentației de proiect, de amenajare a teritoriului și de urbanism și autorizarea construcțiilor, lucrărilor de modernizare, de modificare, de transformare, de consolidare și de reparație a construcțiilor cu încălcarea legislației în vigoare sau a documentelor normative;”, ” k) recepționarea construcției cu încălcarea prevederilor legale sau exploatarea acesteia fără receptivitate;”. Alin.(2) al art. 177 Cod contravențional prevede sancțiuni pentru ”i¹) neasigurarea amenajării adecvate, conform normativelor în vigoare, a clădirilor, **instalațiilor** și încăperilor, inclusiv a celor de locuit, pentru a asigura accesul și folosirea lor de către persoanele cu dizabilități;”.

De asemenea menționăm că Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor în anul 2014 a aprobat noi normative de Stat în construcție: CP C.01.02-2014 „*Proiectarea clădirilor și construcțiilor cu considerarea accesibilității pentru persoanele cu dizabilități. Prevederi generale*” și NCM C.01.06 – 2014, „*Cerințe generale de securitate pentru obiectele de construcție la folosirea și accesibilitatea lor pentru persoanele cu dizabilități*”. În acest context se propune efectuarea măsurilor de acomodare rezonabilă a infrastructurii sociale la nivelul jurisdicției teritoriale ținând cont în exclusivitate de prevederile acestor normative, care ar asigura eficiența și siguranța utilizării acestor adaptări de către persoanele cu dizabilități.

În cele din urmă, este important de menționat că „**imixtiunea în activitatea Avocatului Poporului, ignorarea intenționată de către persoana cu funcție de răspundere a sesizării și neîndeplinirea recomandărilor** date de Avocatul Poporului, împiedicarea sub orice altă formă a activității acestora se sancționează (Articolul 320. Imixtiunea în activitatea Avocatului Poporului și Avocatului Poporului pentru drepturile copilului).

Reieșind din cele menționate și având în vedere importanța asigurării drepturilor persoanelor cu dizabilități la un mediu social incluziv și fără bariere pentru persoanele cu dizabilități, dar și a impactului benefic al acestor drepturi asupra persoanelor cu

dizabilități, precum și pentru promovarea imaginii pozitive a Republicii Moldova pe plan internațional,

Recomandăm :

1. Inițierea în regim de urgență a procesului de înlăturare a încălcărilor depistate și prezentate în acest demers.
2. Întreprinderea măsurilor concrete pentru a asigura accesul persoanelor cu dizabilități la un mediu social accesibil și fără bariere în comunitate, care să fie efectuate în strictă conformitate cu prevederile legislației naționale și a normativelor de Stat în construcție.
3. **Inspekția de Stat în Construcții** să verifice acest obiectiv în vederea întocmirii prescripțiilor pe marginea acestui caz.

În caz de ignorare a prezentelor recomandări, în temeiul prevederilor legislației naționale ne rezervăm dreptul de a înainta o acțiune în instanța de judecată în vederea asigurării implementării prevederilor legislației naționale sus numite, pentru a asigura dreptul persoanelor cu dizabilități la un mediu social accesibil și fără bariere.

Despre măsurile întreprinse, solicit să ne informați în scris în termen restrâns.

Anexă: 8 poze de la fața locului.

Cu respect,

Mihail COTOROBAI

***Avocatul Poporului
(Ombudsmanul)***

Roman BANARI,

Membru al Consiliului de experți

Ex: Cernăuțeanu Elena
Tel: 0(22) 23 48 00